T091 ATĐ 3 (16) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q15-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 252

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 15

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 7)

Hoûi: Danh laø tuøy theo ngoân ngöõ cuûa ñòa heä thuoäc, hay laø tuøy theo Boå-ñaëc-giaø-la cuûa ñòa heä thuoäc vaäy? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Danh tuøy theo ngoân ngöõ cuûa ñòa heä thuoäc. Hoï ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Ngöôøi sinh ôû coõi Duïc, neâu daáy leân ngoân ngöõ cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân coõi Duïc, ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi coõi Duïc, nghóa ñaõ noùi hoaëc laø heä thuoäc ba coõi, hoaëc laø khoâng heä thuoäc. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân coõi Duïc maø ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi tónh löï thöù nhaát, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Ngöôøi sinh ôû tónh löï thöù nhaát, neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù nhaát, ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi tónh löï thöù nhaát, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù nhaát maø ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi coõi Duïc, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Ngöôøi sinh ôû tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö, neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö maø ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi coõi Duïc, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö maø ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi tónh löï thöù nhaát, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì ba tónh löï treân laø coù teân goïi hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi khoâng coù; coù ngöôøi noùi laø coù, maø khoâng theå noùi ñöôïc. Lôøi bình: Hoï khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, thaø noùi khoâng coù chöù khoâng neân noùi laø coù, maø khoâng theå noùi ñöôïc bôûi vì khoâng coù taùc duïng. Coù ngöôøi noùi: Danh tuøy theo Boå-ñaëc-giaø-la cuûa ñòa heä thuoäc. Hoï

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 253 ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Ngöôøi sinh ôû coõi Duïc, neáu daáy leân ngoân ngöõ

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 254

cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân coõi Duïc, ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi coõi Duïc, nghóa ñaõ noùi nhö töôùc giaûi thích. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân coõi Duïc, ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi coõi Duïc, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Ngöôøi sinh ôû tónh löï thöù nhaát, neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù nhaát, ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi tónh löï thöù nhaát, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù nhaát, ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi tónh löï thöù nhaát, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Ngöôøi sinh ôû tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö, neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa coõi Duïc, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö, ngoân ngöõ coõi Duïc, teân goïi tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Neáu daáy leân ngoân ngöõ cuûa tónh löï thöù nhaát, thì ñoù laø thaân tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù tö, ngoân ngöõ tónh löï thöù nhaát, teân goïi tónh löï thöù hai- thöù ba - thöù tö, nghóa ñaõ noùi nhö tröôùc giaûi thích. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì coõi Voâ saéc laø coù teân goïi hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi khoâng coù; coù ngöôøi noùi laø coù, maø khoâng theå noùi ñöôïc. Lôøi bình: Hoï khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, thaø noùi khoâng coù chöù khoâng neân noùi laø coù, maø khoâng theå noùi ñöôïc bôûi vì khoâng coù taùc duïng. Nhö noùi veà Danh, Cuù - Vaên cuõng nhö vaäy. Hoûi: Danh… laø trí cuûa höõu tình, hay laø khoâng phaûi trí cuûa höõu tình? Ñaùp: Laø trí cuûa höõu tình. Hoûi: Danh… laø coù chaáp thoï, hay laø khoâng coù chaáp thoï? Ñaùp: Khoâng coù chaáp thoï. Hoûi: Danh… laø tröôûng döôõng, laø ñaúng löu, hay laø dò thuïc sinh? Ñaùp: Laø ñaúng löu, khoâng phaûi tröôûng döôõng, khoâng phaûi dò thuïc sinh. Hoûi: Neáu nhö Danh… khoâng phaûi dò thuïc sinh, thì trong kinh noùi laøm sao khoâng hieåu? Nhö noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Ta cuõng noùi Danh töø nghieäp maø sinh ra quaû cuûa nghieäp naøy.” Ñaùp: Danh cuõng laø quaû taêng thöôïng cuûa nghieäp, cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, nghóa laø laøm nghieäp toát ñeïp thì cuõng coù ñöôïc teân goïi toát ñeïp, nhöng khoâng phaûi laø dò thuïc. Hoûi: Danh… laø thieän, laø baát thieän hay laø voâ kyù? Ñaùp: Laø voâ kyù, bôûi vì khoâng phaûi laø ngöôøi taïo nghieäp, do suy nghó maø daáy khôûi, nhö boán Ñaïi chuûng. Hoûi: Ai thaønh töïu Danh…, laø ngöôøi chuû ñoäng noùi hay laø phaùp ñaõ

ñöôïc noùi? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu ngöôøi chuû ñoäng noùi, thì A-la-haùn seõ thaønh töïu phaùp nhieãm oâ, ngöôøi lìa duïc nhieãm seõ thaønh töïu phaùp baát thieän, dò sinh seõ thaønh töïu phaùp cuûa baäc Thaùnh, ngöôøi ñoaïn thieän caên seõ thaønh töïu phaùp thieän, bôûi vì A-la-haùn… cuõng noùi caùc phaùp nhieãm oâ… Neáu laø phaùp ñaõ ñöôïc noùi ñeán, thì söï vieäc beân ngoaøi vaø phaùp voâ vi cuõng phaûi thaønh töïu Danh…, bôûi vì ñoù cuõng laø nhöõng phaùp ñaõ noùi ñeán. Ñaùp: Chæ coù ngöôøi chuû ñoäng noùi thaønh töïu Danh… Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vaán naïn sau deã daøng thoâng hieåu, vaán naïn tröôùc laøm sao thoâng hieåu? Ñaùp: A-la-haùn… tuy thaønh töïu caùc Danh nhö nhieãm oâ…, maø khoâng thaønh töïu caùc phaùp nhö nhieãm oâ…, bôûi vì caùc Danh nhö nhieãm oâ… ñeàu laø

phaùp voâ phuù voâ kyù. Hoûi: Taâm trong neân saùt-na coù theå khôûi leân neân lôøi noùi, lôøi noùi trong neân saùt-na coù theå noùi ra neân chöõ chaêng? Ñaùp: Taâm Phaät trong neân saùt-na coù theå khôûi leân neân lôøi noùi, lôøi noùi trong neân saùt-na coù theå noùi ra neân chöõ; taâm cuûa Thanh vaên - Ñoäc giaùc trong neân saùt-na coù theå khôûi leân neân lôøi noùi, lôøi noùi trong neân saùt- na khoâng coù theå noùi ra neân chöõ, bôûi vì trong luùc hoï noùi ra caàn phaûi traûi qua nhieàu saùt-na. Vì vaäy chæ coù Phaät môùi coù ngoân ngöõ nhanh nhaïy saéc beùn, aâm thanh khoâng gì hôn ñöôïc, töø ngöõ bieän giaûi baäc nhaát. Hoûi: Caùc phaùp ba ñôøi thì moãi neân phaùp ñeàu coù teân goïi cuûa ba ñôøi chaêng? Ñaùp: Coù, caùc phaùp quaù khöù coù teân goïi cuûa quaù khöù, nhö Phaät quaù khöù duøng teân goïi nhö vaäy ñeå noùi veà phaùp quaù khöù; caùc phaùp quaù khöù coù teân goïi cuûa vò lai, nhö Phaät vò lai duøng teân goïi nhö vaäy ñeå noùi veà phaùp quaù khöù; caùc phaùp quaù khöù coù teân goïi cuûa hieän taïi, nhö Phaät hieän taïi duøng teân goïi nhö vaäy ñeå noùi veà phaùp quaù khöù; phaùp vò lai vaø hieän taïi noùi roäng ra cuõng nhö vaäy. Hoûi: Taát caû teân goïi ñeàu coù theå bieåu hieän ñöôïc nghóa chaêng? Ñaùp: Taát caû teân goïi ñeàu coù theå bieåu hieän ñöôïc nghóa. Hoûi: Neáu duøng teân goïi naøy ñeå bieåu hieän cho ñoaïn - thöôøng, thì ñaàu thöù hai - tay thöù ba - uaån thöù saùu, xöù thöù möôøi ba - giôùi thöù möôøi chín..., teân goïi naøy bieåu hieän nôi naøo vaäy? Ñaùp: Teân goïi naøy chính laø bieåu hieän cho nhöõng yù töôûng veà ñoaïn-thöôøng... Hoûi: Neáu duøng teân goïi naøy ñeå bieåu hieän cho caùc phaùp voâ ngaõ, thì teân goïi naøy khoâng bieåu hieän cho nhöõng ñieàu gì?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 256

Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Töø ra töï taùnh cuûa noù vaø phaùp cuøng coù, coøn laïi ñeàu coù theå bieåu hieän ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Chæ töø ra töï taùnh, coøn laïi ñeàu coù theå bieåu hieän ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Chæ töø ra boán chöõ, coøn laïi ñeàu coù theå bieåu hieän ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Taát caû ñeàu bieåu hieän ñöôïc, nghóa laø ôû trong naøy Taùt coù theå bieåu hieän cho Baø, Baø coù theå bieåu hieän cho Taùt; Ñaït coù theå bieåu hieän cho Ma, Ma coù theå bieåu hieän cho Ñaït. Vì vaäy, trong naøy tuy bieåu hieän cho taát caû maø khoâng coù sai laàm do töï taùnh bieåu hieän cho töï taùnh. Hoûi: Teân goïi vaø nghóa thì caùi naøo nhieàu hôn? Ñaùp: Nghóa nhieàu - teân goïi ít. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nghóa thaâu nhieáp möôøi baûy Giôùi vaø phaàn ít cuûa neân Giôùi, möôøi neân Xöù vaø phaàn ít cuûa neân Xöù, boán Uaån vaø phaàn ít cuûa neân Uaån; teân goïi thaâu nhieáp phaàn ít cuûa neân Giôùi - neân Xöù - neân Uaån. Coù ngöôøi noùi: Teân goïi nhieàu- nghóa ít. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì moãi neân nghóa coù nhieàu teân goïi, nhö coå xöa ñaõ soaïn ra caùch Ni-kieàn-ñoà, moãi neân nghóa coù ngaøn teân goïi, veà sau löôït bôùt, ôû moãi neân nghóa chæ giöõ laïi traêm teân goïi, nay moãi neân nghóa chæ giöõ laïi möôøi teân goïi. Vaû laïi, ngöôøi thuyeát phaùp duøng voâ soá teân goïi ñeå giaûi thích veà neân nghóa. Noùi nhö vaäy thì nghóa nhieàu - teân goïi ít. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì teân goïi cuõng laø nghóa, giaû söû teân goïi chaúng phaûi laø nghóa thì nghóa haõy coøn laø nhieàu, vì thaâu nhieáp möôøi baûy Giôùi vaø phaàn ít cuûa neân Giôùi, cho ñeán noùi roäng ra, huoáng hoà teân goïi cuõng laø nghóa, thì teân goïi coøn laïi

ñaõ ñöôïc bieåu hieän. Vaäy thì nghóa thaâu nhieáp möôøi taùm Giôùi - möôøi hai Xöù vaø naêm Uaån, teân goïi chæ thaâu nhieáp phaàn ít cuûa neân Giôùi - neân Xöù - neân Uaån. Hoûi: Neáu teân goïi cuõng laø nghóa, thì teân goïi vaø nghóa coù gì sai bieät? Ñaùp: Chuû ñoäng bieåu hieän laø teân goïi, ñöôïc bieåu hieän laø nghóa. Laïi nöõa, teân goïi laø chaúng phaûi saéc, nghóa goàm caû saéc vaø chaúng phaûi saéc; teân goïi chæ laø khoâng coù thaáy, nghóa goàm caû coù thaáy vaø khoâng coù thaáy; teân goïi chæ rieâng khoâng coù ñoái, nghóa goàm caû coù ñoái vaø khoâng coù ñoái; teân goïi chæ rieâng höõu laäu, nghóa goàm caû höõu laäu vaø voâ laäu; teân goïi chæ rieâng höõu vò, nghóa goàm caû höõu vò vaø voâ vò. Laïi nöõa, teân goïi chæ rieâng voâ kyù, nghóa goàm caû thieän - baát thieän vaø voâ kyù; teân goïi chæ rôi vaøo ba ñôøi, nghóa rôi vaøo caû ba ñôøi vaø taùch lìa ñôøi kieáp; teân goïi chæ heä thuoäc coõi Duïc - Saéc, nghóa heä thuoäc caû ba coõi vaø khoâng heä thuoäc; teân goïi chæ coù Phi hoïc - phi voâ hoïc, nghóa goàm caû hoïc - voâ hoïc vaø phi hoïc phi voâ hoïc; teân goïi chæ do tu maø ñoaïn, nghóa goàm ca do kieán vaø tu maø ñoaïn cuøng baát ñoaïn. Laïi nöõa, teân goïi chæ rieâng khoâng nhieãm oâ, nghóa goàm caû nhieãm vaø khoâng

nhieãm oâ; nhö nhieãm oâ vaø khoâng nhieãm oâ, coù toäi vaø khoâng coù toäi, coù che laáp vaø khoâng coù che laáp, laø lui suït vaø chaúng phaûi lui suït, phaùp thieän vaø phaùp baát thieän cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, teân goïi khoâng coù dò thuïc, nghóa goàm coù caû dò thuïc vaø khoâng coù dò thuïc; teân goïi chaúng phaûi laø dò thuïc, nghóa goàm caû dò thuïc vaø chaúng phaûi dò thuïc; teân goïi khoâng töông öng, nghóa goàm caû töông öng vaø khoâng töông öng. Nhö töông öng vaø khoâng töông öng, coù sôû y vaø khoâng coù sôû y, coù sôû duyeân vaø khoâng coù sôû duyeân, coù haønh töôùng vaø khoâng coù haønh töôùng, coù caûnh giaùc vaø khoâng coù caûnh giaùc cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, teân goïi chæ thaâu nhieáp Khoå - Taäp ñeá, nghóa thaâu nhieáp taát caû boán ñeá vaø chaúng phaûi ñeá. Teân goïi vaø nghóa coù sai bieät do nhöõng ñieàu kieän nhö vaäy. Hoûi: Nghóa laø coù theå noùi ra, hay laø khoâng theå noùi ra? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù theå noùi ra, thì noùi löûa phaûi ñoát chaùy löôõi, noùi dao phaûi caét ñöùt löôõi, noùi baát tònh phaûi laøm baån löôõi, noùi uoáng phaûi tröø ñöôïc khaùt, noùi aên phaûi tröø ñöôïc ñoùi... Neáu khoâng theå noùi ra, thì laøm sao nhöõng söï tìm caàu khoâng traùi ngöôïc vaäy? Nhö tìm voi phaûi ñöôïc ngöïa, tìm ngöïa phaûi ñöôïc voi... Trong kinh ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Phaùp maø Ta ñaõ noùi ñaàu - giöõa vaø sau ñeàu thieän, vaên nghóa ñeàu kheùo leùo.” Ñaùp: Nghóa khoâng theå noùi ñöôïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vaán naïn tröôùc deã daøng thoâng hieåu, laøm sao nhöõng söï tìm caàu khoâng traùi ngöôïc vaäy? Ñaùp: Con ngöôøi luùc ban ñaàu cuûa kieáp, cuøng vôùi caùc loaøi voi ngöïa... möôïn yù töôûng laäp ra teân goïi, laàn löôït chuyeån ñoåi truyeàn laïi maø coù, vì vaäy laøm cho söï tìm caàu khoâng traùi ngöôïc. Coù ngöôøi noùi: Lôøi noùi coù theå daáy khôûi teân goïi, teân goïi coù theå bieåu hieän ñöôïc nghóa, lôøi noùi tuy khoâng coù theå töï noù noùi ñöôïc nghóa maø nhôø vaøo laàn löôït chuyeån tieáp, nhö phöông thöùc con chaùu tieáp noái cho neân ñoái vôùi loaøi

voi ngöïa… maø söï tìm caàu khoâng coù gì traùi ngöôïc. Hoûi: Trong kinh ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Phaùp maø Ta ñaõ noùi ñaàu - giöõa vaø sau ñeàu thieän, vaên nghóa ñeàu kheùo leùo.” Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch giaûi thích raèng: “Lôøi noùi coù theå daáy khôûi vaên töø, vaên töø coù theå bieåu hieän cho nghóa, vì vaäy maø noùi nhö theá.” Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: “Vì khaùc vôùi ngoaïi ñaïo cho neân noùi nhö theá, nghóa laø phaùp maø caùc ngoaïi ñaïo ñaõ noùi, hoaëc laø ít nghóa - hoaëc khoâng coù nghóa, phaùp maø Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi thì coù nghóa vaø nhieàu nghóa. Vì vaäy noùi raèng: Phaùp maø Ta ñaõ noùi thì vaên nghóa ñeàu kheùo leùo.” Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: “Phaùp maø ngoaïi ñaïo ñaõ noùi thì vaên nghóa traùi

ngöôïc nhau, phaùp maø Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi thì vaên nghóa thuaän theo nhau, muoán bieåu hieän söï khaùc bieät aáy cho neân noùi nhö theá”. Hoûi: Danh - Cuù - Vaên thaân laø do haønh Uaån baát töông öng thaâu nhieáp, vì sao Ñöùc Phaät vôùi boán Uaån goïi laø Danh? Ñaùp: Ñöùc Phaät ñoái vôùi phaùp höõu vi thieát laäp toång quaùt laøm hai phaàn, goïi laø saéc vaø chaúng phaûi saéc. Saéc laø Saéc uaån, chaúng phaûi laø saéc töùc laø boán Uaån nhö Thoï… Trong taäp hôïp cuûa chaúng phaûi saêc, coù teân goïi coù theå bieåu hieän roõ raøng taát caû caùc phaùp, cho neân taäp hôïp cuûa chaúng phaûi saéc noùi toång quaùt laø Danh. Coù ngöôøi noùi: Saéc phaùp thoâ thieån baøy roõ ra thì noùi laø Saéc, chaúng phaûi saéc thì vi teá aån kín, nhôø vaøo teân goïi maø bieåu hieän cho neân noùi ñoù laø Danh. Nhöng thaät söï thì Danh… chæ do haønh uaån baát töông öng thaâu nhieáp. Danh coù saùu loaïi: 1. Danh cuûa coâng ñöùc. 2. Danh cuûa sinh loaïi. 3. Danh cuûa thôøi phaàn. 4. Danh cuûa tuøy duïc. 5. Danh cuûa nghieäp sinh. 6. Danh cuûa tieâu töôùng. Danh cuûa coâng ñöùc, nghóa laø döïa vaøo coâng ñöùc laäp ra teân goïi, nhö ngöôøi hieåu hoaëc tuïng ñoïc Toá-ñaùt-laõm thì goïi laø Kinh Sö, neáu ngöôøi hieåu hoaëc tuïng ñoïc Tyø-naïi-da thì goïi laø Luaät Sö, neáu ngöôøi hieåu hoaëc tuïng ñoïc A-tyø-ñat-ma thì goïi laø Luaän Sö, ñaït ñöôïc quaû Döï löu thì goïi laø Döï löu, cho ñeán ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn thì goïi laø A-la-haùn… Danh cuûa sinh loaïi (chuûng loaïi sinh ra), nghóa laø döïa vaøo chuûng loaïi sinh ra maø laäp thaønh teân goïi, nhö ngöôøi sinh ôû choán thaønh thò goïi laø ngöôøi thaønh thò, ngöôøi sinh ôû vuøng thoân queâ thì goïi laø ngöôøi thoân queâ, ngöôøi sinh trong doøng doõi Saùt-ñeá-lôïi thì goïi laø Saùt-ñeá-lôïi, cho ñeán ngöôøi sinh trong loøng doõi Thuù-ñaït-la thì goïi laø Thuù-ñaït-la… Danh cuûa thôøi phaàn, ñoù laø döïa vaøo phaïm vi thôøi gian maø laäp thaønh teân goïi, nhö luùc coøn treû nhoû thì goïi laø Ñoàng töû, cho ñeán luùc giaø yeáu thì goïi laø cuï giaø… Danh cuûa tuøy duïc (tuøy theo yù muoán), nghóa laø tuøy theo söï yeâu thích maø laäp thaønh teân goïi, nhö luùc môùi sinh ra, hoaëc laø caùc baäc cha meï, hoaëc laø caùc vò Sa moân, ñaët teân goïi cho ñöùa treû… Danh cuûa nghieäp sinh (ngheà nghieäp laøm aên), nghóa laø döïa vaøo vieäc laøm maø ñaët ra teân goïi, nhö ngöôøi hoïa veõ kheùo leùo thì goïi laø thôï veõ, ngöôøi reøn giuõa saét theùp kim loaïi thì goïi laø thôï saét theùp kim loaïi… anh cuûa tieâu töôùng (töôùng traïng beân ngoaøi), nghóa laø döïa vaøo töôùng traïng beân ngoaøi maø ñaët ra teân goïi nhö ngöôøi caàm gaäy thì

goïi laø ngöôøi caàm gaäy, ngöôøi caàm oâ thì goïi laø ngöôøi caàm oâ, ngöôøi caàm göôm thì goïi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 259

laø ngöôøi caàm göôm... Laïi nöõa, Danh coù boán loaïi: 1. Danh cuûa giaû töôûng. 2. Danh cuûa tuøy duïng. 3. Danh cuûa bæ ích. 4. Danh cuûa tuøng löôïc. Danh cuûa giaû töôûng (yù töôûng khoâng thaät), nhö ngöôøi ngöôøi ngheøo heøn maø goïi laø giaøu sang... Danh cuûa tuøy duïng (thuaän theo taùc duïng), nhö loaøi di chuyeån baèng buïng thì goïi laø saâu boï di chuyeån baèng buïng... Danh cuûa bæ ích (lôïi ích nhôø ñieàu aáy), nhö ngöôøi beân caïnh Thieân thaàn caàu ñöôïc lôïi ích thì goïi laø Trôøi ban cho, ngöôøi nhôø vaøo thôø cuùng maø coù ñöôïc thì goïi laø thôø cuùng ban cho... Danh cuûa tuøng löôïc (thuaän theo löôït bôùt), nhö ngöôøi voán coù naêm coâng ñöùc thì goïi laø naêm ñöùc, ngöôøi heä thuoäc vaøo nhaø vua thì goïi laø ngöôøi cuûa vua... Laïi nöõa, Danh coù hai loaïi: 1. Sinh danh. 2. Taùc danh. Sinh danh laø nhö haøng Saùt-ñeá-lôïi, Baø-la-moân... Taùc danh laø nhö caùc baäc cha meï ñaõ ñaët teân cho con. Coù ngöôøi noùi: Sinh danh, nghóa laø luùc môùi sinh ra caùc baäc cha meï ñaõ ñaët teân; taùc danh, nghóa laø vaøo thôøi gian sau ñöôïc baïn beø thaân thieát quen bieát ñaët teân cho mình. Laïi nöõa, Danh coù hai loaïi: 1. Danh coù töôùng. 2. Danh khoâng coù töôùng. Danh coù töôùng, nhö caùc phaùp Voâ thöôøng - Khoå - Khoâng - Voâ ngaõ... Danh khoâng coù töôùng, nhö caùc loaïi Ngaõ- Nhaân - Höõu tình - YÙ sinh... Neáu Phaät xuaát theá, thì danh coù töôùng nhieàu maø danh khoâng coù töôùng ít; neáu Phaät khoâng xuaát theá, thì danh khoâng coù töôùng nhieàu maø danh coù töôùng ít. Hoûi: Teân goïi cuûa löûa laø coù töôùng hay laø khoâng coù töôùng? Ñaùp: Neáu noùi Thi Khí thì danh coù töôùng, neáu noùi A-kì-ni thì danh khoâng coù töôùng. Laïi nöõa, Danh coù hai loaïi: 1. Coïng danh. 2. Baát coïng danh. Baát coïng danh, nhö Phaät - Phaùp - Taêng - Uaån - Xöù - Giôùi... Coïng danh, nghóa nghóa laø moïi ñieàu coøn laïi do theá gian ñaõ cuøng laäp thaønh teân goïi. Coù Sö khaùc noùi: Khoâng coù baát coïng danh, bôûi vì neân phaùp coù theå laäp ra taát caû teân goïi, taát caû caùc phaùp coù theå laäp thaønh neân teân goïi, cho neân teân goïi ñeà laø gioáng nhau. Nhö coïng vaø baát coïng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 260

danh, taèng vaø vò taèng danh cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Danh coù hai loaïi: 1. Ñònh danh. 2. Baát ñònh danh. Ñònh danh laø nhö Toâ-meâ-loâ, bieån roäng, chaâu luïc coàn baõi... Baát ñònh danh, nghóa laø nhöõng ñieàu khaùc do theá gian tuøy thuaän cuøng nhau laäp thaønh teân goïi. Coù Sö khaùc noùi: Khoâng coù teân goïi quyeát ñònh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhö Toâ-meâ-loâ..., phöông beân caïnh cuõng ñöa ra caùc loaïi teân goïi, vaên tuïng ôû phöông naøy cuõng ñöa ra teân goïi khaùc. Noùi nhö vaäy thì Toâ-meâ-loâ... coù teân goïi quyeát ñònh, bôûi vì luùc kieáp môùi thaønh laäp thì teân goïi cuûa Toâ-meâ-loâ... ñaõ ñöôïc xaùc ñònh. Hoûi: Luùc kieáp tröôùc huûy hoaïi thì taát caû ñeàu tan hoaïi maát heát, nay kieáp thaønh laäp roài thì ai truyeàn laïi teân goïi aáy? Ñaùp: Coù nhöõng ngöôøi Tieân ñaït ñöôïc trí tuùc truù, nhôù laïi söï vieäc cuûa kieáp tröôùc tieáp tuïc truyeàn baù teân goïi aáy; hoaëc laø

ngöôøi ban ñaàu cuûa kieáp nhôø söùc maïnh cuûa phaùp voán nhö vaäy, trong taâm töôûng boãng nhieân coù teân goïi aáy hieän roõ ra tröôùc maét. Hoûi: Caùc teân goïi voán coù, laø tröôùc ñeàu coù maø laàn löôït chuyeån tieáp thuaät laïi, hay laø môùi thaønh laäp? Ñaùp: Toâ-meâ-loâ... laø caùc teân goïi tröôùc kia ñaõ coù, nhöõng teân goïi khaùc thì khoâng nhaát ñònh, hoaëc laø coù loaïi môùi thaønh laäp. Laïi nöõa, Danh coù hai loaïi: 1. Giaûi thích veà Theå. 2. Giaûi thích veà Duïng. Teân goïi giaûi thích veà Theå, nhö traùi trong boàn - ngöôøi trong nhaø... Teân goïi giaûi thích veà Duïng, nhö ngöôøi caét coû - ngöôøi ñoïc tuïng... Coù ngöôøi noùi: Teân goïi giaûi thích veà Theå, nhö caùc tình cöùng - öôùt - noùng- ñoäng..., teân goïi giaûi thích veà Duïng, nhö naém giöõ - nuoâi döôõng - thuaàn thuïc - lôùn leân... Coù ngöôøi noùi: Teân goïi giaûi thích veà Theå, nghóa laø nhöõng ñieàu aùc...; teân goïi giaûi thích veà Duïng, nghóa laø ñöøng laøm... Hoûi: Danh laø coù giôùi haïn hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi raèng: Danh khoâng coù giôùi haïn vì phaùp laø voâ bieân, ñoái vôùi moãi neân phaùp coù nhieàu teân goïi. Laïi coù ngöôøi noùi: Danh coù giôùi haïn, chæ rieâng Ñöùc Phaät coù naêng löïc bieát roõ, ngöôøi khaùc thì khoâng bieát gì, bôûi vì Ñöùc Phaät coù naêng löïc bieát roõ giôùi haïn cuûa teân goïi cho neân goïi laø Nhaát thieát trí. Coù ngöôøi noùi: Phaät vaø Ñoäc giaùc bieát roõ giôùi haïn cuûa teân goïi, ngöôøi khaùc thì khoâng coù naêng löïc bieát ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Phaät vaø Ñoäc giaùc ñeán beán bôø giaûi thoaùt, Thanh vaên bieát roõ giôùi haïn cuûa teân

goïi, ngöôøi khaùc thì khoâng coù theå bieát ñöôïc. Lôøi bình: Caùch noùi thöù nhaát laø hôïp lyù, bôûi vì chæ rieâng Ñöùc Phaät coù naêng löïc bieát roõ giôùi haïn cuûa teân goïi, nhöõng ngöôøi khaùc ñeàu khoâng coù Nhaát thieát trí. Hoûi: Coù Phaät hay khoâng coù Phaät thì theá gian luoân luoân coù Danh - Cuù - Vaên thaân, vì sao trong kinh noùi: “Nhö Lai xuaát theá, thì coù caùc loaïi Ña danh thaân... xuaát hieän giöõa theá gian”? Ñaùp: Döïa vaøo baát coïng danh cho neân noùi nhö theá, nhö Phaät - Phaùp - Taêng - Uaån - Xöù - Giôùi..., chæ coù Phaät xuaát theá môùi coù teân goïi naøy. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Chæ coù Phaät xuaát theá, môùi coù thuaän vôùi giaûi thoaùt - thuaän vôùi Khoâng - Voâ ngaõ, xa caùch sinh töû khoå ñau - xa caùch Ngaõ vaø Ngaõ sôû, ñoaïn tröø caùc kieán chaáp - sinh ra giaùc yù, rôøi boû phieàn naõo - höôøng veà xuaát yeáu, ngaên chaën ngu si - phaùt sinh trí tueä, ñoaïn tröø do döï - sinh ra quyeát ñònh, chaùn ngaùn sinh töû - vui vôùi Nieát-baøn, cheâ bai ngoaïi ñaïo - ca ngôïi chaùnh phaùp. Nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy laø Danh - Cuù - Vaên thaân xuaát hieän giöõa theá gian, thôøi kyø khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân noùi nhö theá. Nhö trong kinh noùi: “Coù ba loaïi Ngoân y (chæ cho phaùp höõu vi) chöù khoâng coù thöù töø - thöù naêm. Theá naøo laø ba? Ñoù laø döïa vaøo quaù khöù maø noùi veà caùc phaùp quaù khöù, döïa vaøo vò lai maø noùi veà caùc phaùp vò lai, döïa vaøo hieän taïi maø noùi veà caùc phaùp hieän taïi.” Hoûi: Ngoân y laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi “Ngoân y do möôøi taùm Giôùi - möôøi hai Xöù - naêm Uaån thaâu nhieáp.” Hoûi: Ngoân chính laø ngöõ - y kia laø danh, chæ caàn neân Giôùi - neân Xöù - neân Uaån thaâu nhieáp, vì sao noùi laø do möôøi taùm Giôùi - möôøi hai Xöù - naêm Uaån thaâu nhieáp? Ñaùp: Luaän aáy caàn phaûi noùi

Ngoân y do neân Giôùi - neân Xöù - neân Uaån thaâu nhieáp, nhöng maø noùi do möôøi taùm Giôùi - möôøi hai Xöù - naêm Uaån thaâu nhieáp, laø döïa vaøo nhaân laàn löôïït chuyeån tieáp cho neân noùi nhö theá. Nghóa laø ngöõ döïa vaøo danh maø chuyeån, danh döïa vaøo nghóa maø chuyeån, nghóa thì ngoân laàn löôïït chuyeån tieáp döïa vaøo trong nghóa, coù ñuû möôùi taùm Giôùi - möôøi hai Xöù - naêm Uaån, ngöôøi noùi - ngöôøi nghe ñeàu laø ñoái vôùi nghóa, cho neân luaän aáy döïa vaøo nhaân laàn löôïït chuyeån tieáp maø noùi veà töï taùnh cuûa Ngoân y. Coù ngöôøi noùi: Ngoân y laø Danh vaø nghóa ñaõ noùi, cho neân coù ñuû möôøi taùm Giôùi..., bôûi vì ngoân ngöõ döïa vaøo danh vaø nghóa maø chuyeån. Hoûi: Vì sao chæ döïa vaøo phaùp ba ñôøi maø noùi veà Ngoân y, chöù khoâng döïa vaøo phaùp voâ vi ñeå noùi veà Ngoân y?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 261

Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi phaùp voâ vi laø Ngoân y, nhöng maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát raèng nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Voâ vi thaâu nhieáp trong phaåm hieän taïi, bôûi vì phaùp hieän taïi maø ñaït ñöôïc voâ vi. Coù ngöôøi noùi: Phaàn lôùn ngoân töø döïa vaøo phaùp höõu vi maø chuyeån, cho neân phaùp voâ vi khoâng noùi ñeán Ngoân y. Coù ngöôøi noùi: Vì ngaên chaën caùi ngu taêng thöôïng cuûa höõu tình cho neân noù veà ba Ngoân y, bôûi vì nhieàu taêng thöôïng ñoái vôùi phaùp höõu vi maø khôûi leân voâ minh. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì höõu tình coù nhieàu do döï ñoái vôùi ba ñôøi, cho neân Ñöùc Phaät vì hoï maø noùi ba loaïi Ngoân y. Coù ngöôøi noùi: Vì ngaên chaën ngoaïi ñaïo chaáp coù Ngaõ cho neân noùi veà ba loaïi Ngoân y; nghóa laø ngoaïi ñaïo noùi neáu nhö khoâng coù Ngaõ, thì Ngaõ noùi döïa vaøo ñaâu, Ñöùc Phaät vì hoï maø noùi ba loaïi Ngoân y, bôûi vì Ngaõ noùi chæ döïa vaøo ba ñôøi maø daáy khôûi. Coù ngöôøi noùi: Vì ngaên chaën söï baøi baùc khoâng coù hai ñôøi quaù khöù - vò lai, vaø ngaên chaën caùi chaáp hieän taïi laø voâ vi maø noùi veà ba loaïi Ngoân y, döïa vaøo phaùp coù Theå - coù Duïng naøy cho neân khoâng haún laø khoâng Theå, voâ vi khoâng coù Duïng cho neân chaúng phaûi laø Ngoân y. Coù ngöôøi noùi: Phaùp höõu vi thoâ vaø nhieàu vaø nhieàu maø tin laø coù, deã daøng phaùt khôûi ngoân töø dieãn taû cho neân thieát laäp Ngoân y; phaùp voâ vi tinh teá ít tin laø coù, khoù maø phaùt khôûi ngoân töø dieãn taû cho neân chaúng phaûi laø Ngoân y. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Höõu vi vaø voâ vi phaân laøm hai taäp hôïp, neáu trong taäp hôïp aáy coù theå ñaït ñöôïc ba ñieàu kieän, ñoù laø ngöõ - danh vaø nghóa thì laäp thaønh Ngoân y, trong taäp hôïp voâ vi tuy coù theå coù nghóa, nhöng khoâng coù hai loaïi coøn laïi cho neân chaúng phaûi laø Ngoân y.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: Neáu phaùp coù taùc duïng daãn ñeán quaû vaø thaønh töïu quaû thì coù theå thieát laäp Ngoân y, voâ vi khoâng coù taùc duïng cho neân khoâng noùi ñeán. Hieáp Toân giaû noùi: “Caùc phaùp höõu vi cuøng vôùi ngoân töø coù theå coù nghóa cuøng luùc chuyeån ñoåi cho neân thieát laäp Ngoân y, voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng noùi ñeán.” Hoûi: Neáu döïa vaøo quaù khöù maø noùi ñeán phaùp vò lai vaø hieän taïi, döïa vaøo vò lai maø noùi ñeán phaùp quaù khöù vaø vò lai, thì luùc aáy laø do nhöõng Ngoân y naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Luùc aáy khoâng thaâu nhieáp ôû trong ba loaïi Ngoân y.

Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu döïa vaøo quaù khöù maø noùi ñeán phaùp vò lai vaø hieän taïi, thì thaâu nhieáp ôû trong quaù khöù, cho ñeán neáu döïa vaøo hieän taïi maø noùi ñeán phaùp quaù khöù vaø vò lai, thì thaâu nhieáp ôû trong hieän taïi. Coù Sö khaùc noùi: Neáu döïa vaøo quaù khöù maø noùi ñeán phaùp vò lai vaø hieän taïi, thì vò lai thaâu nhieáp ôû vò lai, hieän taïi thaâu nhieáp ôû hieän taïi, cho ñeán neáu döïa vaøo hieän taïi maø noùi ñeán phaùp quaù khöù vaø vò lai, thì quaù khöù thaâu nhieáp ôû quaù khöù, vò lai thaân nhieáp ôû vò lai, bôûi vì tröôùc ñaõ noùi Ngoân

y laáy nghóa laøm Theå. Hoûi: Neáu ngay trong neân thôøi gian cuøng noùi veà hai ñôøi, hoaëc laø ba ñôøi thì Ngoân y naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Luùc aáy khoâng thaâu nhieáp ôû trong ba loaïi Ngoân y. Laïi coù ngöôøi noùi: Tuøy theo teân goïi coù theå bieåu hieän thaâu nhieáp ôû ñôøi naøo, thì noùi laø thaâu nhieáp ôû Ngoân y cuûa ñôøi aáy. Coù Sö khaùc noùi: Tuøy theo nghóa ñaõ ñöôïc bieåu hieän thaâu nhieáp ôû ñôøi naøo, thì noùi laø thaâu nhieáp ôû Ngoân y cuûa ñôøi aáy, bôûi vì tröôùc ñaõ noùi Ngoân y laáy nghóa laøm Theå. Hoûi: Trong kinh chæ noùi coù ba loaïi Ngoân y, ñoái vôùi nghóa ñaõ ñaày ñuû, taïi sao noùi khoâng coù thöù tö - thöù naêm? Ñaùp: khoâng coù thöù tö laø ngaên chaën ñôøi thöù tö, vì e raèng coù ngöôøi chaáp coù ñôøi thöù tö; khoâng coù thöù naêm laø ngaên chaën Phaùp voâ vi, bôûi vì e raèng chaáp voâ vi laø Ngoân y. Coù ngöôøi noùi: Hai lôøi noùi tròng troïng ngaên chaën laøm cho döøng laïi, bôûi vì muoán khieán cho nghóa ñaõ noùi coù quyeát ñònh. Trong kinh döïa vaøo ñôøi kieáp maø kieán laäp Ngoân y, cho neân noùi coù ba chöù khoâng coù boán - khoâng coù naêm. Neáu döïa vaøo taùc yù ñuùng nhö lyù maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù neân chöù khoâng coù thöù hai - thöù ba, khoâng coù thöù hai laø ngaên chaën coù taùc yù ñuùng nhö lyù thöù hai, khoâng coù thöù ba laø ngaên chaën taùc yù ñuùng nhö lyù maø khoâng thaâu nhieáp caùc phaùp. Neáu döïa vaøo Chæ Quaùn maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù hai chöù khoâng phaûi coù thöù ba - thöù tö, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo ba Giaûi thoaùt moân maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù ba chöù khoâng phaûi noùi laø coù thöù tö - thöù naêm, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo boán Thaùnh ñeá maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù boán chöù khoâng coù thöù naêm - thöù saùu, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo naêm uaån maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù naêm chöù khoâng coù thöù saùu - thöù baûy, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo saùu Tuøy nieäm maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù saùu chöù khoâng coù thöù baûy - thöù taùm, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo baûy Giaùc chi maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù baûy chöù khoâng chöù khoâng coù thöù taùm - thöù chín, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo taùm Thaùnh ñaïo maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù taùm chöù khoâng coù thöù chín - thöù möôøi, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo chín Thöù ñeä ñònh maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù chín chöù khoâng coù thöù möôøi - thöù möôøi neân, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Neáu döïa vaøo möôøi Löïc cuûa Nhö Lai maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi laø coù möôøi chöù khoâng coù thöù möôøi neân - thöù möôøi hai,

nghóa nhö tröôùc giaûi thích.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 263

Nhö vaäy, neáu döïa vaøo phaùp khaùc maø kieán laäp Ngoân y, thì phaûi noùi ñuùng nhö lyù Kinh naøy döïa vaøo ñôøi kieáp maø kieán laäp Ngoân y, cho neân chæ noùi coù ba chöù khoâng coù boán - khoâng coù naêm. Ngay trong kinh naøy ñöa ra noùi nhö vaäy: " Neâm duøng boán söï vieäc quaùn saùt Boå-ñaëc-giaø-la, bieát Tyø kheo aáy laø coù theå noùi vôùi nhau, hay laø khoâng theå noùi vôùi nhau. Theá naøo laø boán? Ñoù laø: 1. Xöù phi xöù. 2. Trí luaän. 3. Phaân bieät. 4. Ñaïo tích. Neáu ñoái vôùi boán söï vieäc maø kheùo an truù, thì ñoù laø nguôøi coù theå noùi vôùi nhau, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì khoâng theå noùi vôùi nhau". Hoûi: Boán söï vieäc nhö vaäy coù gì sai bieät? Ñaùp: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà Thò xöù phi xöù (neân trong möôøi Löïc cuûa Nhö Lai). Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà trí vaø trí caûnh. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà theá tuïc vaø thaéng nghóa. Khoâng kheùo an truù ttrong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà nôi choán cuûa haønh Khoå - Taäp vaø nôi choán cuûa haønh Khoå - Dieät. Coù ngöôøi noùi: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà Nhaõn saéc laøm duyeân phaùt sinh Nhaõn thöùc, cho ñeán YÙ phaùp laøm duyeân phaùt sinh YÙ thöùc laø hôïp lyù (thò xöù); Nhó… laøm duyeân phaùt sinh Nhaõn thöùc, cho ñeán Nhaõn… laøm duyeân phaùt sinh YÙ thöùc laø khoâng hôïp lyù (Phi xöù). Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà möôøi Trí sai bieät. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà kinh lieãu nghóa vaø kinh khoâng lieãu nghóa. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà boán loaïi haønh tích (daáu tích hoaït ñoäng). Coù ngöôøi noùi: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà coù lyù vaø khoâng coù lyù. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà chaùnh luaän cuûa haøng Thaùnh giaû. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà ngoân ngöõ luaän baøn giaû thieát. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà ngoân töø - caâu chöõ - nghóa lyù cuûa ngöôøi khaùc, tröôùc - giöõa vaø sau khaùc bieät maø voäi vaøng öùng ñaùp qua laïi laãn nhau. Coù ngöôøi noùi: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 15 264

khoâng coù naêng löïc thieát laäp ñuùng nhö thaät maø ñaõ thaønh laäp toâng chæ. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø khoâng coù naêng löïc chòu ñöïng ñuôïc nhöõng naïn cuûa ngöôøi khaùc. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø khoâng kheùo leùo nhaän bieát roõ raøng löøa doái hay chaân thaät. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng coù naêng löïc thaønh töï ñöôïc giaùc tueä taêng thöôïng toát ñeïp. Coù ngöôøi noùi: khoâng kheùo an truù trong

xöù vaø phi xöù, nghóa laø ñoái vôùi toâng chæ cuûa mình vaø toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc, khoâng kheùo an truù maø coù söï chæ trích. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø khoâng nhaän bieát roõ raøng veà ngöôøi khaùc maø laáy soá löôïng laøm ñaàu ñeå phaùt sinh nhöõng chaát vaán. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø khoâng nhaän bieát roõ raøng veà söï baøn luaän töông öng theo thöù töï tröôùc sau cuûa ngöôøi khaùc. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng coù naêng löïc laøm thoûa maõn söï vieäc thuø thaéng ñaõ mong caàu. Coù ngöôøi noùi: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng veà hieän töôïng vaø chaúng phaûi hieän töôïng. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø ñoái vôùi nhöõng ñieàu tröôùc ñaõ nghe tröôùc kia vaãn khaêng khaêng coá chaáp khoâng rôøi boû, khoâng muoán quaùn saùt ñöôïc - maát - tröôùc - sau. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø luaän thuyeát chính ñaùng cuûa ngöôøi khaùc maø loøng daï vaãn luoân do döï, gioáng nhö khoâng theå naøo quyeát ñònh laø côm hay laø bô. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø khoâng nhaän bieát roõ raøng veà hieän löôïng-tæ löôïng vaø chí giaùo löôïng giuùp cho tröôùc khi chaát khi. Hieáp Toân giaû noùi; Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa laø ñoái vôùi caûnh ñaõ nhaän bieát khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø ñoái vôùi trí coù naêng löïc nhaän bieát khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø ñoái vôùi taø giaùo vaø chaùnh giaùo khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Toân giaû Taêng - phieät - toâ noùi raèng: Khoâng kheùo an truù trong xöù vaø phi xöù, nghóa veà xöù vaø phi xöù ñaõ noùi trong kinh Ña giôùi khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Khoâng kheùo an truù trong trí luaän, nghóa laø ñoái vôùi söï vieäc veà boán möôi boán trí vaø baûy möôi baûy trí khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Khoâng kheùo an truù trong phaân bieät, nghóa laø ñoái vôùi taïp nhieãm vaø thanh tònh khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Khoâng kheùo an truù trong Ñaïo tích, nghóa laø ñoái vôùi nôi choán cuûa haønh duyeân Dieät Saéc cho ñeán nôi choán cuûa haønh dieät thöùc khoâng kheùo nhaän bieát roõ raøng. Ngöôïc laïi vôùi treân ñaõ noùi thì goïi laø kheùo an truù. Ngay trong kinh naøy laïi ñöa ra noùi nhö vaäy: “Neân duøng boán söï

vieäc quaùn saùt Boå-ñaëc-giaø-la, bieát Tyø kheo aáy laø coù theå noùi vôùi nhau, hay laø khoâng theå noùi vôùi nhau. Theá naøo laø boán? Ñoù laø: 1. Caàn phaûi luoân luoân nhôù hoûi. 2. Caàn phaûi phaân bieät nhôù hoûi. 3. Caàn phaûi phaûn vaán nhôù hoûi. 4. Caàn phaûi gaùc laïi nhôù hoûi. Neáu ñoái vôùi boán söï vieäc naøy gioâng nhö caàn phaûi ghi nhôù, thì ñoù laø ngöôøi coù theå noùi vôùi nhau, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì khoâng theå noùi vôùi nhau”. Theá naøo goïi laø caàn phaûi luoân luoân nhôù hoûi? Bôûi vì caâu hoûi naøy caàn phaûi luoân luoân ghi nhôù. Nghóa laø coù ngöôøi hoûi raèng: Nhö Lai laø baäc ÖÙng chaùnh Ñaúng Giaùc chaêng? Phaùp laø noùi veà thieän chaêng? Taêng laø haïnh kheùo leùo chaêng? Taát caû caùc haønh laø Voâ thöôøng chaêng? Taát caû caùc phaùp laø Voâ ngaõ chaêng? Nieát - baøn laø tòch tónh chaêng? Caàn phaûi luoân luoân ghi nhôù nhöõng ñieàu naøy ñeàu

laø nhö vaäy. Hoûi: vì sao nhöõng caâu hoûi naøy caàn phaûi luoân luoân ghi nhôù? Ñaùp: Nhöõng caâu hoûi naøy coù theå daãn ñeán nghóa lôïi, coù theå daãn daét phaùp thieän, tuøy thuaän vôùi phaïm haïnh, coù theå phaùt khoûi giaùc tueä, coù theå ñaït ñöôïc Nieát – baøn, cho neân nhöõng caâu hoûi naøy caàn phaûi luoân luoân ghi nhôù. Theá naøo goïi laø caàn phaûi phaân bieät nhôù hoûi? Bôûi vì caâu hoûi naøy caàn phaûi duøng söï phaân bieät ñeå ghi nhôù. Nghóa laø coù ngöôøi thöa thænh raèng: Xin noùi phaùp cho toâi. Luùc aáy caàn phaûi noùi cho ngöôøi aáy bieát raèng: Phaùp coù nhieàu loaïi, coù quaù khöù - coù vò lai - coù hieän taïi, coù thieän - coù baát thieän - coù voâ kyù, coù heä thuoäc coõi Duïc - coù heä thuoäc coõi Saéc - coù heä thuoäc coõi Voâ saéc, coù hoïc - coù voâ hoïc - coù phi hoïc phi voâ hoïc, coù do kieán maø ñoaïn - coù do töông öng maø ñoaïn, coù baát ñoaïn..., muoán noùi ñeán loaïi naøo? Theá naøo goïi laø caàn phaûi phaûn vaán nhôù hoûi? Bôûi vì caâu hoûi naøy caàn phaûi hoûi vaën laïi ñeå ghi nhôù. Nghóa laø coù ngöôøi hoûi raèng: Coù theå noùi phaùp cho toâi ñöôïc khoâng? Luùc aáy caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng: Phaùp coù raát nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo? Phaùp raát nhieàu loaïi, nghóa laø quaù khöù..., noùi roäng ra nhö tröôùc. Hoûi: Caàn phaûi phaân bieät ghi nhôù ñeå noùi vaø caàn phaûi hoûi vaën laïi ñeå ghi nhôù maø noùi, Coù gì sai bieät? Ñaùp: YÙ traû lôøi tuy khoâng coù gì sai bieät nhöng yù hoûi coù khaùc nhau, nghóa laø taát caû nhöõng ngöôøi hoûi aáy, coù ngöôøi vì hieåu bieát maø hoûi, coù ngöôøi vì xuùc naõo maø hoûi. Neáu vì hieåu bieát maø hoûi, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng phaùp coù nhieàu loaïi, coù quaù khöù - coù vò lai - coù hieän taïi, noùi roäng ra cho ñeán coù phaùp do kieán maø ñoaïn, coù phaùp do töông öng maø

ñoaïn, coù phaùp baát ñoaïn, muoán noùi ñeán phaùp naøo? Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp quaù khöù cho toâi bieát, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng phaùp quaù khöù cuõng coù nhieàu loaïi, coù thieän - coù baát thieän - coù voâ kyù, muoán noùi ñeán phaùp naøo? Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp thieän cho toâi bieát, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng phaùp thieän cuõng coù nhieàu loaïi, coù Saéc vaø coù Thoï - Töôûng - Haønh - Thöùc, muoán noùi ñeán phaùp naøo? Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp Saéc cho toâi bieát, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng phaùp Saéc cuõng coù nhieàu loaïi, coù lìa boû saùt sinh cho ñeán coù lìa boû lôøi noùi xaáu aùc laãn taïp, muoán noùi ñeán loaïi naøo? Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp lìa boû saùt sinh cho toâi bieát, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng lìa boû saùt sinh coù ba loaïi, ñoù laø töø khoâng coù tham maø phaùt sinh, töø khoâng coù saân maø phaùt sinh, töø khoâng coù si maø phaùt sinh, muoán noùi ñeán loaïi naøo? Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp töø khoâng coù tham maø phaùt sinh cho toâi bieát, thì caàn phaûi noùi cho hoï bieát raèng töø khoâng coù tham maø phaùt sinh laïi coù hai loaïi, ñoù laø Bieåu vaø Voâ bieåu, muoán noùi ñeán loaïi naøo? Neáu ngöôøi vì hieåu bieát maø ñöa ra caâu hoûi, thì caàn phaûi phaân bieät nhö vaäy ñeå traû lôøi. Neáu ngöôøi vì xuùc naõo maø hoûi, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng phaùp coù raát nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo, khoâng neân vì hoï maø noùi laø coù quaù khöù cho ñeán coù baát ñoaïn. Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp quaù khöù cho toâi bieát, thì

caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng phaùp quaù khöù coù nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo, khoâng neân vì hoï maø noùi veà thieän - baát thieän vaø voâ kyù. Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp thieän cho toâi bieát, thì cuõng caàn hoûi vaën laïi raèng phaùp thieän cuõng coù nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo? Khoâng neân vì hoï maø noùi veà Saéc cho ñeán Thöùc. Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp Saéc cho toâi bieát, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng phaùp Saéc cuõng coù nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo, khoâng neân vì hoï maø noùi veà lìa boû saùt sinh cho ñeán lìa boû lôøi noùi xaáu aùc laãn taïp. Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp lìa boû saùt sinh cho toâi bieát, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng phaùp lìa boû saùt sinh cuõng coù nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo, khoâng neân vì hoï maø noùi veà phaùp töø khoâng coù tham phaùt sinh cho ñeán töø khoâng coù si phaùt sinh. Neáu hoï noùi haõy noùi veà phaùp töø khoâng coù tham phaùt sinh cho toâi bieát, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng phaùp töø khoâng coù tham phaùt sinh cuõng coù raát nhieàu loaïi, oâng hoûi veà loaïi naøo, khoâng neân vì hoï maø noùi veà Bieåu vaø Voâ bieåu. Neáu ngöôøi vì Xuùc naõo maø ñöa ra caâu hoûi, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi theo töôùng traïng toång quaùt nhö vaäy, laøm cho taän cuøng caâu hoûi cuûa hoï, hoaëc ñeå cho hoï töï traû lôøi. Nhö coù ngöôøi vì hieåu bieát maø hoûi, coù ngöôøi vì Xuùc naõo maø hoûi; nhö vaäy coù ngöôøi vì caàu thieän maø hoûi, coù ngöôøi vì thöû xem giaùc tueä cuûa ngöôøi khaùc noâng saâu maø hoûi, coù ngöôøi vì caàu nghóa maø hoûi, coù ngöôøi vì

phaù hoaïi ngöôøi khaùc maø hoûi, coù ngöôøi chaát tröïc maø hoûi, coù ngöôøi sieåm khuùc maø hoûi, coù ngöôøi nhu hoøa maø hoûi, coù ngöôøi kieâu ngaïo maø hoûi, neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö vaäy goïi laø söï sai bieät giöõa hai caùch noùi coù phaân bieät vaø hoûi vaën laïi. Theá naøo goïi laø caàn phaûi gaùc laïi nhôù hoûi? Bôûi vì caâu hoûi naøy caàn phaûi gaùc laïi ghi nhôù. Nghóa laø coù ngoaïi ñaïo ñi ñeán nôi ñöùc Phaät, thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ngaøi Kieàu-ñaùp-ma, theá gian thöôøng coøn chaêng..., cho ñeán noùi roäng ra boán caâu phaân bieät; theá gian höõu bieân chaêng..., cho ñeán noùi roäng ra boán caâu phaân bieät. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: Nhöõng caâu hoûi naøy ñeàu khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traû lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ goïi laø theá gian, ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät ñöa ra hoûi nhö vaäy; Ñöùc Phaät daáy leân nghó raèng: Thaät ngaõ nhaát ñònh khoâng coù, neáu traû lôøi laø khoâng coù thì hoï seõ noùi laø nhö vaäy: Toâi khoâng hoûi veà coù hay khoâng coù; neáu traû lôøi laø thöôøng hoaëc voâ thöôøng..., thì khoâng hôïp lyù bôûi vì Thaät ngaõ voán laø khoâng coù, laøm sao coù theå noùi laø thöôøng hay laø voâ thöôøng...? Nhö coù ngöôøi hoûi ngöôøi khaùc raèng con cuûa ngöôøi phuï nöõ khoâng chöûa ñeû naøy, coù cung kính - hieáu thuaän vaø noùi naêng deã meán hay khoâng? Ngöôøi aáy daáy leân nghó raèng: Phuï nöõ khoâng chöûa ñeû khoâng coù con, neáu traû lôøi laø khoâng coù thì ngöôøi kia seõ noùi nhö vaäy: Toâi khoâng hoûi laø coù hay khoâng coù; neáu mình traõ lôøi laø coù cung kính - hieàu thuaän vaø noùi naêng deã meán thì khoâng hôïp lyù, bôûi vì phuï nöõ khoâng chöûa ñeû khoâng coù con, laøm sao coù theå noùi laø coù cung kính...ñöôïc? ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, nhöõng caâu hoûi

chaúng phaûi coù - chaúng phaûi chaân - chaúng phaûi thaät, khoâng hôïp vôùi ñaïo lyù, cho neân Ñöùc Phaät khoâng traû lôøi. Laïi coù ngoaïi ñaïo ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ngaøi - kieàu - ñaùp - ma, maïng chính laø thaân naøy hay laø thaân khaùc vaäy? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: Taát caû khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traõ lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ goïi laø Maïng giaû, ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät ñöa ra hoûi nhö vaäy. Ñöùc Phaät daáy leân nghó raèng: Thaät ngaõ nhaát ñònh khoâng coù, neáu traû lôøi laø khoâng coù thì hoï seõ noùi nhö vaäy: Toâi khoâng hoûi laø coù hay khoâng coù; Neáu traû lôøi laø chính thaân naøy hoaëc laø thaân khaùc thì khoâng hôïp lyù, bôûi vì Thaät ngaõ voán laø khoâng coù, laøm sao coù theå noùi cuøng vôùi thaân laø neân - khaùc ñöôïc? Nhö coù ngöôøi hoûi ngöôøi khaùc raèng söøng thoû vaø söøng traâu laø töông töï hay khoâng? Ngöôøi aáy daáy leân nghó raèng: Söøng thoû voán laø khoâng coù, neáu traû lôøi laø khoâng coù thì ngöôøi kia seõ noùi nhö vaäy: Toâi khoâng hoûi laø coù hay khoâng coù; neáu mình traû lôøi

laø töông töï hoaëc khoâng töông töï thì khoâng hôïp lyù, bôûi vì söøng thoû voán laø khoâng coù, laøm sao coù theå noùi cuøng vôùi söøng traâu laø töông töï hay khoâng töông töï ö? ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, nhöõng caâu hoûi chaúng phaûi coù - chaúng phaûi chaân - chaúng phaûi thaät, khoâng hôïp vôùi ñaïo lyù cho neân Ñöùc Phaät khoâng traû lôøi. Laïi coù ngoaïi ñaïo ñeán nôi Ñöùc Phaät, thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: thöa Ngaøi Kieàu - ñaùp - ma, Nhö Lai sau khi cheát laø coù hay laø khoâng coù... cho ñeán boán caâu phaân bieät? Ñöùc Phaät baûo raèng: Nhöõng ñieàu naøy khoâng caàn ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng ttraõ lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ goïi laø Nhö Lai, hoï chaáp caùi Ngaõ naøy voán laø khoâng coù maø coù, cho neân hoûi Ñöùc Phaät sau khi cheát laø coù hay laø khoâng coù, cho ñeán noùi roäng ra. Ñöùc Phaät daáy leân nghó raèng: Nhö vaäy voán laø khoâng coù maø nay ñang coù, Thaät ngaõ cuoái cuøng laø khoâng coù Theå, neáu traû lôøi raèng caùi Ngaõ naøy nay haõy coøn laø khoâng coù, thì hoï seõ noùi nhö vaäy: Toâi khoâng hoûi laø nay coù hay khoâng coù; neáu traû lôøi raèng sau khi cheát laø coù... thì khoâng hôïp lyù, nhö vaäy Thaät ngaõ nay haõy coøn laø khoâng coù, laøm sao coù theå noùi raèng sau khi cheát laø coù...? Nhöõng caâu hoûi chaúng phaûi coù - chaúng phaûi chaân - chaúng phaûi thaät, khoâng hôïp vôùi ñaïo lyù cho neân Ñöùc Phaät khoâng traû lôøi. Laïi coù ngoaïi ñaïo ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ngaøi Kieàu - ñaùp - ma, töï mình laøm töï mình chòu chaêng? Ñöùc Phaät baûo raèng: Ñieàu naøy khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traû lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ töï mình laøm töï mình chòu, Ñöùc Phaät noùi khoâng coù ngaõ cho neân khoâng caàn phaûi traû lôøi, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Hoï laïi hoûi raèng ngöôøi khaùc laøm ngöôøi khaùc chòu chaêng? Ñöùc Theá Toân baûo raèng ñieàu naøy khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traû lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ goïi laø Töï Taïi Thieân..., vò aáy coù naêng löïc laøm cho mình nhaän ñöôïc quaû, Ñöùc Phaät noùi

khoâng coù Ngaõ cho neân khoâng caàn phaûi traû lôøi, nghóa nhö ttröôùc giaûi thích. Hoï laïi hoûi raèng mình vaø ngöôøi khaùc laøm maø töï mình chòu chaêng? Ñöùc Toân baûo raèng ñieàu naøy khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traû lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Caùc ngoaïi ñaïo kia chaáp coù Thaät ngaõ goïi laø mình vaø ngöôøi, Ñöùc Phaät noùi khoâng coù Ngaõ cho neân khoâng caàn phaûi traû lôøi, nghóa nhö tröôùc giaûi thích. Hoï laïi hoûi raèng khoâng phaûi laø mình vaø ngöôøi khaùc laøm,

khoâng coù nhaân maø sinh ra, khoâng coù laøm khoâng coù chòu chaêng? Ñöùc Theá Toân baûo raèng ñieàu naøy khoâng caàn phaûi ghi nhôù. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khoâng traû lôøi caâu hoûi naøy? Ñaùp: Ñöùc Theá Toân luoân luoân noùi laø quaû töø nhaân maø sinh ra, töï mình laøm töï mình chòu, cho neân khoâng caàn phaûi traû lôøi. Hoûi: Vì sao ñoái vôùi caùc caâu hoûi cuûa ngoaïi ñaïo kia caàn phaûi gaùc laïi? Ñaùp: Bôûi vì nhöõng caâu hoûi ñoù khoâng daãn ñeán nghóa lôïi, khoâng daãn daét phaùp thieän, khoâng thuaän vôùi phaïm haïnh, khoâng phaùt khôûi giaùc tueä, khoâng ñaït ñöôïc Nieát-baøn, cho neân nhöõng caâu hoûi ñoù ñeàu caàn phaûi gaùc laïi. Hoûi: Ba loaïi tröôùc coù traû lôøi thì coù theå goïi laø ghi nhôù, loaïi thöù tö khoâng coù traû lôøi thì laøm sao goïi laø ghi nhôù? Ñaùp: Ñöùc Phaät tuy baûo raèng ñieàu naøy khoâng caàn phaûi ghi nhôù, maø thaät ra thì ñaõ töông öng vôùi lyù traû lôøi, laø traû lôøi caên baûn cho neân cuõng goïi laø ghi nhôù, bôûi vì laøm cho ngöôøi hoûi aáy coù ñöôïc hieåu bieát chính ñaùng; hoaëc coù luùc im laëng maø ñoái vôùi lyù ñaït ñöôïc toát ñeïp, huoáng hoà öùng ñaùp caâu hoûi kia maø khoâng phaûi laø ghi nhôù ö? Xöa coù ngoaïi ñaïo teân goïi Phieán-daät-löôïc, thoâng minh hoïc roäng, vò Ñaïi luaän sö naøy vì söï baøn luaän cho neân ñi vaøo ñaát nöôùc Ca-thaáp-di-la. Luùc baáy giôø ôû nöôùc naøy coù vò A-la-haùn teân goïi Phieät-toá-la, ba minh-saùu thoâng ñaày ñuû taùm giaûi thoaùt, hoïc ñeán cuøng kinh luaän trong-ngoaøi, luoân luoân ôû trong röøng Ba-lôïi-chaát-ñat-la. Luùc aáy Phieán-daät-löôïc bôûi vì tranh taøi bieän luaän, cho neân ñi ñeán choã aáy cuøng thaêm hoûi nhau, hoûi han ñuû pheùp taéc roài ngoài ôû neân phía, trình baøy raèng: Thöa Tyø kheo, mong muoán tranh taøi bieän luaän vôùi nhau, Toân giaû vaø toâi thì ai ñöa ra toâng chæ tröôùc? Phieät-toá-la noùi: Toâi laø ngöôøi ñaõ cö truù taïi ñaây neân ñöa ra toâng chæ tröôùc, nhöng oâng töø xa ñeán ñang coù phaàn meät moûi thì tuøy yù ñöa ra tröôùc. Luùc aáy Phieán-daät-löôïc lieàn ñöa ra toâng chæ raèng: Taát caû laäp luaän ñeàu coù baùo ñaùp, giaùc tueä neáu heát thì luaän naøy môùi cuøng. Luùc aáy Phieät-toá-la laëng yeân maø ñöùng. Phieán-daät-löôïc cuøng vôùi caùc ñeä töû cuûa mình vui möøng maø ñöùng daäy noùi to nhö vaäy: Nay Tyø kheo naøy ñaõ rôi vaøo choã thua cuoäc. Luùc aáy Phieät-toá-la baûo vôùi caùc ñeä töû aáy raèng: Thaày caùc oâng neáu nhö Phieán-daät-löôïc, thì khoâng bao laâu seõ hieåu roõ ai laø ngöôøi rôi vaøo choã thua cuoäc. Caùc ñeä töû kia nghe ñieàu ñoù maø cheá nhaïo roài chaïy theo thaày mình, töø trong röøng ñi ra. Luùc aáy Phieán-daät-löôïc laäp töùc tö duy: Taïi sao Sa moân noùi ñieàu nhö vaäy? Ngay luùc aáy töï mình hieåu roõ: Mình laäp luaän noùi laø taát caû laäp luaän ñeàu coù baùo ñaùp, Tyø kheo laëng yeân thì mình rôi vaøo choã

thua cuoäc. Lieàn sinh loøng hoå theïn voâ cuøng, noùi vôùi caùc ñeä töû raèng: Laäp luaän cuûa ta nay ñaõ rôi vaøo thaát baïi, coù theå cuøng vôùi caùc oâng mau choùng trôû laïi saùm hoái nhaän loãi! Caùc ñeä töû thöa raèng sao noùi laø rôi vaøo thaát baïi? Luùc aáy Phieán-daät-löôïc noùi laïi ñaày ñuû cho caùc ñeä töû bieát, caùc ñeä töû ñaùp raèng: Ñaõ ôû tröôùc ñaïi chuùng ñöôïc thaéng lôïi maø ñeán, ñaâu caàn phaûi trôû laïi saùm hoái nhaän loãi ñeå daãn ñeán söï nhuïc nhaõ? Thaày cuûa hoï ñaùp raèng: Ta thaø ôû beân caïnh ngöôøi trí nhaän laáy söï thua keùm, chöù khoâng theå naøo ôû beân caïnh ngöôøi ngu maø ñöôïc thaéng lôïi. Lieàn cuøng vôùi caùc ñeä töû quay laïi ñi vaøo trong röøng, ñeán choã Toân giaû ñaàu laïy saùt hai chaân, noùi lôøi nhö vaäy: Toân giaû ñöôïc thaéng cuoäc, toâi ñaõ rôi vaøo thaát baïi, Toân giaû laø thaày, toâi laø ñeä töû, töø nay veà sau xin thöôøng xuyeân daïy doã cho. Laëng yeân nhö vaäy ñoái vôùi lyù coøn ñöôïc thaéng lôïi, huoáng hoà öùng ñaùp caâu hoûi cuûa hoï maø khoâng goïi laø ñaùp hay sao? Vì vaäy boán loaïi ñeàu goïi laø ghi nhôù.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.